

Беларускі Універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 17 (669),

ПЯТНІЦА, 5 мая 1967 г.

Цана 2 кап. Год выдання XX

9 МАЯ — ДЗЕНЬ ПЕРАМОГІ

ПОДЗВІГІ БАЦЬКОЎ НАТХНЯЮЦЬ

Майская раніца. Паркавую магістраль, Кастрычніцкую вуліцу, Ленінскі праспект запоўнілі студэнты нашага ўніверсітэта. Яны спяшаюцца на лекцыі. У іх цудоўны настрой. Прыгледзімся больш уважліва да гэтых жыццярадасных, ахвотных на размову маладых людзей. Сярод іх мы пазнаем сваіх знаёмых.

Наташа Леус — студэнтка геолага-геаграфічнага факультэта. У яе ёсць чаму радавацца. У вучобе ідуць справы выдатна, грамадскія даручэнні таксама выконваюцца добрасумленна. Яна, як кажучь яе сяброўкі, сустрае Дзень Перамогі дастойна. А вось, перакідваючы па дарозе адна адной жарты, ідуць студэнткі філфака Тая Буслава, Гая Дашкевіч, Ларыса Краўчанка, матфака Аня Фрыдман, Ларыса Галукоўца, студэнткі ідуць у прыгожы корпус БДУ.

Званок заглушае шум, які быў да гэтага часу ў аўдыторыях. І тут адчуваецца ўрачыстасць. Нехта са студэнтаў правільна прыкмеціў: святая нека падбэдзэрвае людзей, прыдае ім большую працаздольнасць, жыццярадаснасць.

Выкладчык рускай савецкай літаратуры Соф'я Аляксееўна Лысенка ўваходзіць у аўдыторыю. Нібы па камандзе паднімаюцца са сваіх месц студэнты. Усім ім хочацца павіншаваць былога франтавіка сержанта Лысенку з Днём Перамогі. Але ці яна адна сёння ўваходзіць да студэнтаў у аўдыторыю, ці толькі яна адна ўспамінае пра тыя цяжкія гады вайны...

Ва ўніверсітэце прафесараў, выкладчыкаў, чые біяграфіі апяліла вайна, многа. Сярод іх вы

сустраеце Герояў Савецкага Саюза А. А. Філімонава, Д. П. Жмураўскага, І. П. Кожара, прарэктара па адміністрацыйна-гаспадарчай частцы А. В. Кірсава. Іх паважаюць і любяць студэнты, стараюцца заўсёды і ва ўсім браць з іх прыклад, вучацца, як трэба змагацца за сваю Радзіму. Колькі гутарак на патрыятычныя тэмы, слаўных старонак упісаў у жыццё ўніверсітэта былы франтавік Іван Мікалаевіч Лушчыцкі! Цяпер ён доктар філасофскіх навук. Лекцыі Івана Мікалаевіча студэнты слухаюць з захапленнем, яны такія цікавыя і змястоўныя, як і яго жыццё.

А вось маладзаватымі крокамі ідзе чытаць лекцыю будучым журналістам былы лёгчык, цяпер дэкан філалагічнага факультэта кандыдат гістарычных навук Р. В. Булацкі. Восемдзесят баявых вылятаў зрабіў Р. В. Булацкі са сваім экіпажам на самалёце, купленым за ўласныя грошы...

Нельга не пазайздросціць беларускай душы дэкана гістарычнага факультэта Пятра Захаравіча Саваткіна, дэкана фізічнага факультэта Івана Пятровіча Зяцёва і многіх, многіх іншых, чые імёны з'яўляюцца для нас прыкладам самаадданасці служэння Радзіме, Камуністычнай партыі, народу.

Мы, студэнты ардэнаноснага ўніверсітэта, ганарымся вамі, нашы дарагія выкладчыкі, вы для нас з'яўляецеся настаўнікамі ва ўсім: і ў навучы, і ў жыцці, і ў працы, і ў пошуках новага. Ваша жыццё заўсёды будзе акрыляць нас на подзвігі ў імя нашай горача любімай сацыялістычнай Радзімы.

Пачынаецца раніца мірнага горада. Празрыстыя праменні ўзыходзячага сонца лагодна асвятляюць прыгожыя дамы толькі што пабудаваных новых кварталаў, заводаў, фабрык, якія нарадзіліся ў пасляваенны час. Сёння сонца над Мінскам не засланяюць лажарышча вайны, цёмныя хмары ад ўзрываў бомб і снарадаў. Сёння яно чыстае, як крышталі. Няхай яно заўжды будзе такім, няхай ніколі больш свет яго не будзе засланяць ад нас страшная цемра вайны.

Фота А. КАДЗЕТА.

МУЖНЫЯ І БЯССТРАШНЫЯ

Слаўная праца медыкаў у гады Вялікай Айчыннай вайны была высока ўзнагароджана — вярнулася ў баявыя шарэнгі 72 працэнты раненых і звыш 90 працэнтаў хворых. Ніводная іншая армія не мела такіх высокіх паказчыкаў выздараўлення.

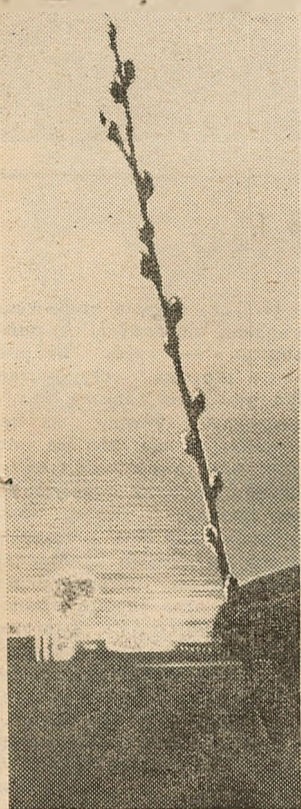
Служачыя медыцынскіх каманд і асабліва ўрачы ваісковых часцей і санітары-насільчыкі праяўлялі масавы гераізм на фронце. Раненыя, як правіла, выносіліся ў самы кароткі час з поля бою і дастаўляліся на этапы эвакуацыі, дзе яны атрымлівалі кваліфікаваную медыцынскую дапамогу.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад заўсёды ўдзялялі і ўдзяляюць вялікія клопаты медыцынскай службе Савецкай Арміі. Яскравым прыкладам гэтаму быў загад аб узнагароджанні санітараў і санітараў-

насільчыкаў за выратаванне раненых. За доблесную працу, за праяўленую мужнасць і адвагу 30 медыкаў удастоены звання Героя Савецкага Саюза, каля 115000 узнагароджаны ардэнамі і медалямі. Сярод іх і выкладчык нашага ўніверсітэта, член КПСС з 1917 года, заслужаны ўрач БССР Іосіф Ансімавіч Кажанкоў. Ён заўсёды знаходзіўся там, дзе цяжка, дзе неабходна неадкладная дапамога; не шкадуючы свайго жыцця, пад свіст куль і снарадаў ён вынес з поля бою і гэтым самым збярог ад смерці тысячы воінаў Савецкай Арміі.

Няма сумненняў у тым, што, калі агрэсары развяжучь новую вайну, выхаванцы ўніверсітэта прадоўжаць слаўныя баявыя традыцыі сваіх бацькоў.

Т. ТРЭБКО,
генерал-маёр у адстаўцы, выкладчык ўніверсітэта.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ СВЕДЧАЦЬ

У другую сусветную вайну была ўцягнута 61 краіна, 80 працэнтаў насельніцтва зямнога шару. Баявыя дзеянні вяліся на тэрыторыі 40 дзяржаў.

Рашаючую ролю ў разгроме фашысцкай Германіі адыграў Савецкі Саюз і яго ўзброеныя сілы. На савецка-германскім фронце да сярэдзіны 1944 года знаходзілася 70—75 працэнтаў, а пасля адкрыцця другога фронту 65—67 працэнтаў агульнай колькасці дзейнічаючых узброеных сіл Германіі.

На савецка-германскім фронце было поўнасцю разгромлена 214 і палонена 56 нямецкіх дывізій, знішчана каля 167 тысяч гармат, каля 48 тысяч танкаў і 76 тысяч самалётаў.

За перыяд Вялікай Айчыннай вайны [з 22 чэрвеня 1941 года па 9 мая 1945 года] беззваротныя страты гітлераўскай Германіі на савецка-германскім фронце склалі 7523 тысячы салдат і афіцэраў, а на другіх франтах другой сусвет-

най вайны — 1877 тысяч чалавек.

Савецка-германскі фронт існаваў 1418 дзён, такі тэрмін не існаваў ніякі іншы фронт другой сусветнай вайны.

Другі фронт у Еўропе быў адкрыты толькі 6 ліпеня 1944 года, калі было ўжо вядома што разгром гітлераўскай Германіі немінуемы.

Сумесна з Савецкай Арміяй на рускім фронце вялі барацьбу польскія, чэхаславацкія вайскі, а на заключным этапе вайны, — таксама румынскія, балгарскія і югаслаўскія злучэнні і аб'яднанні.

Да канца вайны, нягледзячы на вялікія страты камуністаў на фронце, партыя налічвала ў сваіх шарэнгах 5 мільёнаў 900 тысяч чалавек, з іх у Савецкай Арміі і Флоте знаходзілася 3 мільёны 325 тысяч камуністаў, або 60 працэнтаў.

За доблесць, адвагу і мужнасць, праяўленыя ў гады Вялікай Айчыннай вайны, звыш 7 мільёнаў воінаў былі ўзнагароджаны ардэнамі і медалямі Савецкага Саюза. Больш 11500 воінаў былі ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза, 104 з іх удастоены гэтага высокага звання двойчы.

ГОЛАС АРДЭНАНОСНАГА

«Студэнты, аспіранты, прафесары і выкладчыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна поўнасцю падтрымліваюць Зварот Канферэнцыі камуністычных і рабочых партый у Карлавых Варах» — заявіла на мітынг у ва ўніверсітэце сакратар парткома Т. Я. Дударова.

Ад Камчаткі да Калінінграда, па ўсёй нашай краіне савецкія людзі адабраюць і падтрымліваюць заклік Канферэнцыі камуні-

стычных і рабочых партый Еўропы ўзмацніць дапамогу гераічнаму В'етнаму, які змагаецца супраць амерыканскіх агрэсараў, — заявіў прафесар В. Е. Заўрыеў. — Савецкія людзі дапамаглі і будуць дапамагаць свабодалюбіваму в'етнамскаму народу ў яго справядлівай вызваленчай вайне.

— Мір у В'етнаме не прыдзе сам, — сказала студэнтка Ліза Пазняк, — за яго трэба змагацца штодзённа,

кожную гадзіну з усё ўзмацняючай сілай. Няхай амерыканскія захопнікі ведаюць, што в'етнамскі народ нельга перамагчы, таму што на яго баку ўсе сумленныя людзі сёгу!

Удзельнікі мітыngu адзінагалосна прынялі рэзалюцыю, у якой выражаюць поўную падтрымку Звароту Канферэнцыі камуністычных і рабочых партый у Карлавых Варах.

«Правда», 3 мая 1967 года № 123. (17805).

Падняцце Чырвонага Сцяга над Домам Урада ў г. Мінску. Жнівень 1944 года.

ПЕРШАМАЙСКІ РАПОРТ АРДЭНАНОСНАГА

Першамай. Упрыгожан чырвонымі сцягамі галоўны корпус нашага ўніверсітэта, Плошча Леніна. Усюды святочна аправуцця мінчане. Ласкава свецць сонца. Яно асвятляе сцягі, лозунгі, транспаранты, партрэты кіраўнікоў Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, якія нясуць у роўных шарэнгах дэманстрацыі студэнты ардэнаноснага БДУ. Узначальваюць калону прадстаўнікі рэктарата, прафесары, выкладчыкі. Побач з імі студэнты нясуць вялізны партрэт У. І. Леніна, чалавека, з імем якога неразрыўна звязана нараджэнне і далейшае станаўленне ўніверсітэта. Ідуць фізікі, студэнты падрыхтоўчага факультэта, юрысты, хімікі, матэматыкі, геалагі і географы, філолагі, журналісты — увесь многатысячны калектыў флагамана беларускай навукі.

Сёння Першамай незвычайны: савецкія людзі сустракаюць яго на працоўнай вахце ў гонар 50-годдзя Савецкай улады. Дастойны падарунак юбілею рыхтуе і наш ўніверсітэт: узятая высокая сацыялістычныя абавязальнасці паспяхова выконваюцца.

Першамайская калона ўніверсітэта ўстае на Цэнтральную плошчу. Чуваць гукі марша, песні, словы шчырай падзякі і ўдзячнасці роднай Камуністычнай партыі і Савецкаму ўраду. 46 разоў прафесары, выкладчыкі, студэнты дэманструюць сваю адданасць і адзінства з партыяй, урадам, народам, рапартуюць аб паспяховым авалодванні складанымі навукамі. 46 разоў выпускае высокакваліфікаваных спецыялістаў для народнай гаспадаркі ўніверсітэт. За час свайго існавання БДУ даў краіне больш 20 тысяч спецыялістаў.

Плячо ў плячо, як браты, ідуць у шматтысячнай калоне савецкія і замежныя студэнты, якія навучаюцца ў БДУ: в'етнамцы, кубінцы, афрыканскія студэнты — дзеці 16 краін свету. Аб іх адзінстве і згуртаванасці гавораць лозунгі, якія яны высока нясуць над галавой: «Няхай жыве Першае Мая — дзень адзінства і згуртаванасці ўсіх народаў свету!», «Няхай жыве КПСС — змагар за мір, дэмакратыю і сацыялізм!», «Няхай заўжды над зямлёй будзе сонца, радасць, шчасце!», «Слава савецкаму студэнцтву!», «Ганьба амерыканскім агрэсарам!», «В'етнам пераможа!».

Святкаванне Першага Мая калектывам ўніверсітэта вылілася ў яркую дэманстрацыю адзінства і згуртаванасці прафесараў, выкладчыкаў, аспірантаў, студэнтаў вакол роднай Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада.

Студэнт ка аддзялення журналістыкі Рая Андрыянец рыхтуе перадачу на студыі рэспубліканскага камітэта па радыёвяшчанню.

Фота А. Кадзета.

КРОЧЫЦЬ «МАЛАДНЯК»

Звініць званок. Ён абвешчае канец лекцыі. З аўдыторый студэнты высыпаюць на калідор, збіраюцца гуртам, аб нечым спрачаюцца. Спрэчкі самыя розныя — ад малых дэталей вялікіх; яны закранаюць пытанні космасу, музыкі, кіно, тэхнікі. Матэматыкаў цікавіць адно, географію — другое, нягледзячы нават на тое, што кожны студэнт — гэта студэнт, чалавек, які не абмяжоўваецца адным-двумі аднымі колам пытанняў, аднымі думкамі. Калі вы зойдзеце на фізічны факультэт вы ніякім чынам не скажаце, што тут жывуць і вучацца лірыкі, і наадварот.

На філфаку студэнты найбольш спрачаюцца аб паэзіі, паэтах, аб часопісах, газетах. Іх цікавіць літаратура. І не выпадкова, калі на факультэце выходзіць «Маладняк», на калідоры недзе павярнуцца: усім хочацца пабачыць новага творца свайго таварышаў, пазнаць, як хутка расце і мацнее літаратурная моладзь ўніверсітэта.

Літаратурны дадатак да «Слова філолага» «Маладняк» ужо каля двух гадоў збірае калі сябе і пабуджае на спрэчку самых розных па характару студэнтаў-філолагаў. У яго мастацку аформленых калон-

ках мы бачым почырк тых, каму ў будучым прыдзецца з гонарам прадстаўляць новае маладое пакаленне беларускіх літаратараў, гаспадароў паэзіі, прозы, драматургіі. Хто ведае, можа гэтыя ж фатаграфіі Юркі Голуба ці Сяргея Законнікава разам з падборкай вершаў, якія цяпер змешчаны ў «Маладняку», мы гэтак жа часта зможам бачыць у тоўстых, салідных часопісах або на першай старонцы паэтычных зборнікаў і раманаў.

«Маладняк» — першая магчыма для пачынаючых выступіць перад масавым чытачом. На старонках гэтага ціка-

вага выпуску можна прачытаць апавяданні, замалёўкі, вершы, артыкулы — усё, на што здольна творчае студэнцтва. Сёння нам ужо вядома, хто з пачынаючых аўтараў, як кажуць, чым дышае, хто на што мастак; Аляксандр Жук любіць прыкласці пяро да апавядання, Аляксей Разанаў і Віктар Ярац спрабуюць свае сілы ў вершах. Усе, хто друкуецца ў «Маладняку» — члены літаратурнага аб'яднання пры газеце «Беларускі ўніверсітэт», аматары спрэчак, дыспутаў, вечароў паэзіі. Цяжка нават падлічыць, колькі карысных паездак зрабілі маладнякоўцы ў калгасы, раённыя цэнтры, школы і прадпрыемствы Мінска! Сёння, у Дзень друку, ад усёй душы хочацца пажадаць маладым літаратарам, новых творчых поспехаў на літаратурнай ніве, многа радасці і вечнага паэтычнага неспакою.

А. КАРАНЧУК.

Надзеіныя памочнікі

- У нашым ўніверсітэце выходзіць дзевяць насценных газет;
- Восем навуковых бюлетэняў;
- Пяць насценных газет выдаецца ў студэнцкіх інтэрнатах;
- Дзевяць намсамольскіх праектараў, з іх адзін агульнаўніверсітэцкі;
- Васемнаццаць курсавых насценных газет.

УНІВЕРСІТЭТ ПАМ'ЯТАЕ СВАІХ ВЫХАВАНЦАЎ.

У 15 нумары нашай газеты быў змешчан артыкул «У працы і барацьбе», падрыхтаваны студэнтам-журналістам Анатолем Ярохіным. У ім расказвалася аб слаўнай гераічнай гісторыі нашага ўніверсітэта. Сярод вядомых імён былых студэнтаў і выкладчыкаў, выхаванцаў нашага БДУ было названа імя Героя Савецкага Саюза, актыўнага ўдзельніка партызанскай барацьбы ў Беларусі Уладзіміра Аляксеевіча Парахневіча.

Анатоль Ярохін падрыхтаваў новы матэрыял, у якім расказваецца пра жыццё і дзейнасць Ул. А. Парахневіча. Гэтым матэрыялам мы адкрываем новую рубрыку «Універсітэт памятае сваіх выхаванцаў».

Ёсць на Бабруйшчыне невялікая вёска з нейкай незвычайнай назвай — Аўсімовічы. У гісторыю барацьбы з нямецкімі захопнікамі ўвайшла яна на правах вёскі-героя. Тут нарадзіўся, адчулі сілу, прагу да ведаў і барацьбы дзесці мужных сыноў беларускага народа.

Бяспрыкладнай баявой і працоўнай доблесцю мільёнаў савецкіх людзей кавалася перамога над ворагамі. Яны назаўсёды засталіся ў сэрцы і памяці савецкіх людзей. Магілёўская вобласць дала радзіме 82 Ге-

рояў Савецкага Саюза. Сярод іх — чатыры двойчы Героі Савецкага Саюза. Двое з гэтай слаўнай сям'і, Фёдар Фёдаравіч Архіпенка і Уладзімір Аляксеевіч Парахневіч, з Аўсімовіч.

1918 год. У Аўсімовічах не бывае і хвіліны, каб не прыходзіла трывожная вестка. Па ўсёй краіне ідзе кровававая барацьба, класавыя баі. Рэвалюцыя жыве, змагаецца з апошнімі сіламі. Толькі на некалькі хвілін у сям'ю Парахневічаў урываецца радасць — нараджаецца сын.

— З Леніным разам, з

большавікамі назаўсёды, — прыносіць яна ўслед за гэтым з мітынгу адавыскоўцаў адзінае жаданне — да канца прадаўжаць справу рэвалюцыі.

— З Леніным, — паўтараюць у Парахневічаў...

Сына называюць Уладзімірам.

А на вуліцы па-ранейшаму ходзіць трывожная вестка, нязвычайныя словы: карнілаўшчына, кранштадт, грамадзянская...

Няцяжка здагадацца, якім быў бы лёс Уладзіміра, калі б не перамога Вялікай

УЛАДЗІМІР

Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Звычайны, бязрадасны, цяжкі. А так, хоць і цяжкавата, але ўжо скончана сямігодка. Радуюцца маці і бацька, што сын у ФЗН падаўся. А для Уладзіміра і гэтага недастаткова. Яго папелчнікі, равеснікі Кастрычніка, вясковыя хлопцы і дзяўчаты паехалі на вучобу на рабфак. Калі ласка, да нас, — запрашалі ветлівыя аб'явы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і іншых вучэбных устаноў Беларускай Рэспублікі. Уладзімір не вагаецца. Яму хочацца пазнаць сакрэты вышэйшай матэматыкі, алгебры і фізікі, але што зробіш: з сямігодкай ва ўніверсітэт не пойдзеш. І ён паступова авалодвае ведамі на падраб'яку. З кожным днём мара яго пачала набліжацца ўсё хутчэй і хутчэй...

І вось у кішэні побач з камсамольскім білетам, невялікая кніжачка, у якой напісана: «Уладзімір яго сапраўды з'яўляецца студэнтам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта». Так для Уладзіміра Аляксеевіча пачаліся незабыўныя дні — дні вучобы ў БДУ.

Вясна 1940 года ў жыцці Парахневіча была знамянальнай. Ён скончыў ўніверсітэт, атрымаў дыплом і павехаў на працу ў Рагаўскую сярэдняю школу, што на Заслаўшчыне. Наперадзе цікавыя справы, далейшыя навуковыя даследаванні. На развітанне сябры моцна паціскаюць рукі, жадаюць шчасця, з крыху затоенай насцярогай смяюцца. Кожны адчувае, што гэтая сустрэча можа быць апошняй. Чорныя пасмы смяротных пажарышч ахутваюць неба

Еўропы. На заходніх рубяжах рэспублікі таксама неспакойна. Уладзімір не губляе часу. Усё часцей на яго стала побач з падручнікамі па матэматыцы і вучэбнымі планами з'яўляюцца кнігі па ірэтэхніцы, падрыхтоўчай справе, розныя інструкцыі.

Вераломны напад фашыстаў на нашу краіну застае Парахневіча ў родных мясцінах. Першае яго жаданне — дабрацца да Бабруйскага ваенкамата. Але гэтая спроба ў самым пачатку церпіць няўдачу. У дваццаці кілометрах ад горада шлях пераразаюць нямецкія танкеткі. Давялося вярнуцца назад. Сэрца патрыёта не можа змірыцца з бяздзейнасцю. Да таго ж Уладзімір ведае: трапіў у рукі ворага, жыццё абарвецца ні за што... Трэба змагацца. Толькі

